

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**
Кафедра історії світового українознавства
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра геодезії, картографії та землеустрою

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
Географічний факультет
«14» серпня 2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ СТУДІЙ**
для студентів

галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво
спеціальність G18 Геодезія та землеустрій
освітній ступінь бакалавр
освітня програма Геодезія та землеустрій
вид дисципліни обов'язкова (ОК 2)

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2026/2027
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Горбань Тетяна Юріївна**, д.п.н., професор кафедри історії світового українознавства
Даценко Людмила Миколаївна, доктор географічних наук, професор кафедри геодезії,
картографії та землеустрою

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: **Горбань Тетяна Юріївна**, д.п.н., професор кафедри історії світового українознавства
Даценко Людмила Миколаївна, доктор географічних наук, професор кафедри геодезії, картографії та землеустрою

ЗАТВЕРДЖЕНО

“25” серпня 2026 року

Завідувач кафедри


(підпис)

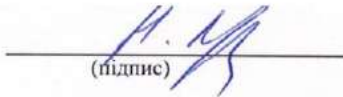
Людмила ДАЦЕНКО

Протокол № 1 від “25” серпня 2026 року

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 5 від “26” серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії


(підпис)

Наталія КОРОГОДА
(ім'я та прізвище)

“26” серпня 2026 року

1. Мета дисципліни – дати студентам знання про історію університетської освіти, основні етапи діяльності Київського університету загалом, географічного факультету та кафедри геодезії та картографії зокрема; сприяти адаптації першокурсників до навчання в університеті із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою, спостереження за зміною стану об'єктів у просторі і часі з використанням комплексу міждисциплінарних даних.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати:

- 1.1. основні історичні передумови формування університетської освіти у світі;
- 1.2. основні етапи та особливості розвитку освітніх процесів на українських землях;
- 1.3. володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних, економічних, культурних подій та явищ.

2. Вміти:

- 2.1. характеризувати особливості впливу світових університетських традицій на формування української освітньої системи;
- 2.2. розуміти суть історичних процесів, які впливали на розвиток університетської освіти на українських землях;

3. *Володіти елементарними навичками* формування самостійних висновків щодо освітніх процесів у світі, в Україні та у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка у різні хронологічні періоди, застосовувати на практиці знання, отримані в процесі навчання.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Предметом вивчення навчальної дисципліни є знання, одержані в результаті пізнання і відображення у свідомості людини об'єктів дослідження, проведеного з метою вивчення історичної діяльності громадсько-наукової спільноти українського народу та їх попередників від часів зародження і формування вищої картографо-геодезичної освіти, науки та виробництва, що своїм корінням сягає у XVII-XVIII ст. до сьогодення – сукупність подій, явищ, фактів минулого, які дають науково-обґрунтовані уявлення про тенденції становлення та розвитку галузевої освіти, суспільства, держави.

Начальна дисципліна ознайомить з першоджерелами класичної освіти та її традиціями, висвітлить особливості західноєвропейської університетської освіти на різних етапах історичного розвитку від давнини до сучасності. Основні положення, що включено у зміст: характеристика еволюції вітчизняної вищої освіти, становлення і функціонування університетів на українських землях; історичний огляд процесу заснування та подальшої науково-педагогічної діяльності університету в Києві (XIX – XXI ст.); аналіз сучасного становища КНУ імені Тараса Шевченка, географічного факультету та кафедри геодезії та картографії зокрема, на фоні світових тенденцій у сфері вищої освіти (топогеодезичної та землепорядної освіти).

4. Завдання (навчальні цілі):

Вивчення дисципліни полягає в опануванні студентами знання та розуміння предметної області геодезії та землеустрою. Основним завданням вивчення дисципліни «Вступ до університетських студій» є відстеження в історичному контексті шляхів становлення і розвитку картографо-геодезичної науки, освіти та виробництва на теренах української держави від найдавніших часів до сьогодення, визначення факторів, які вплинули на формування і зумовили особливості поступової інтеграції різних напрямів діяльності у сфері геодезії, картографії, землеустрою, ДЗЗ та фотограмметрії, геоінформаційних систем і технологій для практичного втілення суттєвих результатів науково-технічного прогресу в цю царину і суспільне життя, та відзначення ролі Київського націо-

нального університету імені Тараса Шевченка у формуванні відповідних компетентностей при підготовці кадрів високоосвідчених фахівців та науковців різних рівнів у цих, та ін. споріднених сферах діяльності.

Дисципліна забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

інтегральної: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми геодезії та землеустрою із застосуванням сучасних технологій, теоретичних положень та методів дослідження.

загальних: **ЗК 14**. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК): **ФК 1**. Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою. **ФК 2**. Здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізико-математичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Ко д	Результат навчання			
	Знати			
1.1.	Першоджерела класичної освіти, зміст найважливіших категорій та визначень з історії розвитку вищої освіти в Європі від давнини до сучасності	Лекція, самостійна робота	Модульна контрольна робота, реферат	10
1.2.	Особливості становлення і розвитку вищої освіти на українських землях			10
1.3.	Історію Київського національного університету імені Тараса Шевченка			10
1.4.	Особливості становлення і розвитку вищої топо-геодезичної та землепорядної освіти на українських землях			10
1.5.	Історію географічного факультету та кафедри геодезії та картографії Київського національного університету імені Тараса Шевченка			10
	Вміти			
2.1.	Визначати сутність світових трансформацій в сфері вищої освіти на сучасному етапі	Лекція, самостійна робота	Модульна контрольна робота	10
2.2.	Робити порівняльний аналіз розвитку університетської освіти в Європі та в Україні			10
2.3.	Визначати сутність світових трансформацій в сфері вищої топо-геодезичної та землепорядної освіти на сучасному етапі			10

2.4.	Робити порівняльний аналіз розвитку топо-геодезичної та землепорядної освіти в Європі та в Україні			10
	Комунікація			
3.	Представляти результати наукового пошуку у формі доповідей з використанням сучасних технологій, коректно вести дискусію.	Лекція, самостійна робота	Захист самостійно виконаних робіт	5
	Автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу з різних джерел;	Самостійна робота	Захист самостійно виконаних робіт Залік	5
4.2	Вирішувати самостійно комплексні завдання, що поставлені в індивідуальних роботах;	самостійна робота		
4.3	Самостійно приймати та обґрунтовувати власні рішення	самостійна робота		

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.2	2.3	2.4	3	4.1-4.3
Програмні результати навчання (назва)										
ПРН 5. Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.	+	+				+	+	+		+
ПРН 6. Знати історію та особливості розвитку геодезії та землеустрою, їх місце в загальній системі знань про природу і суспільство.			+	+	+				+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- Форми оцінювання студентів: Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:
 результати навчання – **1.1 – 1.5 (знання)** – 10% за кожен;
 результати навчання – **2 (вміння)** - 10% за кожен;
 результати навчання – **3 (комунікація)** - до 5% за кожен;
 результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 5% за кожен

У курсі передбачено 2 змістові частини. Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна заліком.

7.2. Організація оцінювання

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні роботи на семінарських заняттях та виконанні тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Робота на семінарських заняттях оцінюється по виконанню, відповідно до графіка проведення семінарських занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у тестовій формі.

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску до заліку – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (рекомендований мінімум) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі.

Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (60% максимальної кількості балів, відведених на залік).

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.3 Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

7.4. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Виконання всіх навчальних і контрольних завдань здійснюється з дотриманням Хартії академічної доброчесності та чинних положень Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Під час реалізації освітнього компонента дотримуються принципи академічної доброчесності, зокрема принцип нетерпимості (нульової толерантності) до будь-яких проявів її порушення, відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та внутрішніх актів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Запозичення, використання даних, ідей, текстів, зображень, цифрових матеріалів та інших результатів мають бути належно атрибутовані. Порушення академічної доброчесності розглядаються відповідно до університетських процедур.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися лише у випадках і межах, визначених завданням та чинним Положенням про використання штучного інтелекту при реалізації освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, коректність, оригінальність і академічну доброчесність поданого результату та, якщо це передбачено завданням або політикою Університету, зазначає факт, інструмент і мету використання ШІ. Використання ШІ під час індивідуальних контрольних заходів дозволяється лише за прямим дозволом викладача. Використання генеративного штучного інтелекту не допускається під час контрольних заходів (проміжний та підсумковий контроль).

Визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти. Результати навчання, здобуті в неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути подані до визнання у встановленому Універси-

тетом порядку за умови їх відповідності результатам навчання цієї дисципліни та наявності підтвердних матеріалів.

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
Розділ 1. Короткий екскурс історії університетської освіти. Історія Київського університету				
1	Тема 1. Першоджерела класичної освіти	1	1	
2	* Освіта в епоху еллінізму			5
3	Тема 2. Особливості західноєвропейської освіти в період середньовіччя	1	1	
4	* Університетські коледжі: причини виникнення, специфіка діяльності.			6
5	Тема 3. Розвиток класичних освітніх закладів в період Нового часу	1	1	
6	* Університети і єзуїтські академії: спільні риси та відмінності			6
7	Тема 4. Історія вищої освіти на українських землях	1	1	
8	* Утворення та діяльність Острозької академії			6
9	Тема 5. Заснування університету Св. Володимира в Києві та його діяльність у ХІХ – на початку ХХ ст.	1	1	
10	* Національні рухи і міжетнічні відносини у студентському середовищі в ХІХ ст.			6
11	Тема 6. Київський університет в добу національно-визвольних змагань 1917 – 1921 рр. та за часів радянської влади	1	1	
12	* Київський університет в роки Другої світової війни			6
13	Тема 7. Розвиток Київського університету в умовах державної незалежності України	1	1	
14	* Впровадження новітніх технологій в освітній процес			5
		7	7	40
Розділ 2. Короткий екскурс історії вищої топогеодезичної та землепорядної освіти. Історія Київського університету				
16	Тема 8. Першоджерела класичної топогеодезичної та землепорядної освіти	2	1	

17	Тема 9. Історія топогеодезичної та землепорядної освіти на українських землях	2	2	
18	Тема10. Історія топогеодезичних та землепорядних досліджень в Київському університеті.	1	2	
19	<i>* Утворення та діяльність громадських організацій ГС «Українське товариство геодезії та картографії», Асоціації фахівців землеустрою та кадастру, Спілки землепорядників України.</i>			10
20	Тема 11. Розвиток кафедри геодезії та картографії географічного факультету Київського університету в умовах державної незалежності України	2	2	
21	<i>* Впровадження новітніх технологій в освітній процес на кафедрі геодезії та картографії географічного факультету</i>			10
		7	7	20
	ВСЬОГО	14	14	60

* – теми для самостійного вивчення

Загальний обсяг: 90 год., у тому числі:

Лекції – 14 год.

Семінари – 14 год.

Консультації - 2 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні: (Базові)

1. З іменем святого Володимира: Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників / Упоряд. В.Короткий, В.Ульяновський. – К., 1994.
2. Історія Київського університету: монографія: у 2 т. / О.В.Вербовий, І.М.Мороз, О.В.Даниленко та ін. – К., 2019. -630 с.
3. Кузьмінський А.І. Вступ до університетських студій: навч. посіб. для студ. ун-тів. – Черкаси, 2004.
4. Географи Київського університету [Текст] : [довідник] / [Олійник Я. Б. та ін.; відп. ред. Олійник Я. Б.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2003. - 172 с.
5. Терентева Н.О. Вища (університетська) освіта: становлення і розвиток. – Черкаси, 2005.
6. Університетська освіта: Навч. посібник / Г.Я.Аніловська, Н.С.Марушко, Л.М.Томаневич. – Львів, 2010.

Додаткові:

1. Бондар А.Л., Жупанський Я.І., Молочко А.М. та ін. Невідкладні завдання розвитку географічної картографії в Україні / Вісник геодезії та картографії, №2, 1994. – С. 93-100.
2. Бондаренко Е.Л., Молочко А.М., Нечипоренко Г.Л., Шевченко В.О. Модель геоінформаційної освіти на кафедрі геодезії та картографії Київського університету імені Тараса Шевченка / Матер. IV Всеукр. конф. з геоінформ. технологій: Теорія, технологія, впровадження ГІС // ГІС –форум-98. –К., 1998. – С. 31-32.
3. Видатний український картограф. До 100-річчя від дня народження А.С.Харченка // Укладачі: В.О.Шевченко, Л.О.Палієнко, В.Є.Любченко. – Київ, Вінниця: ДП «ДКОР», 2008, - 120 с.
4. Вища освіта України: ризики, сподівання, успіхи: монографія / М.Б. Євтух та ін. – К., 2015.
5. Войтенко С.П., Зозуляк П.М., Молочко А.М. Підготовка кадрів для картографо-геодезичного виробництва // Державна картографо-геодезична служба України (1991-2006) / за ред. Р.І.Сосси. –К.: НДІ ГК, 2006. – С. 278-288.
6. «GEOFORUM'2018». 23-тя Міжнародна науково-технічна конференція, присвячена професійному святу працівників геології, геодезії і картографії України, 18–20 квітня 2018 р., Львів–Брюховичі–Яворів. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 124 с.

7. Гнаткович Д.І., Панчук О.Я. Концептуальні засади підготовки землевпорядників у новому столітті // Землевпорядний вісник. — 2001 — №2. — С. 35-38.
8. Добряк Д. Підготовка фахівців і науковців із землеустрою та земельного кадастру: як вирішувати проблеми? / Д. Добряк, А. Мартин, І. Ковальчук, В. Будзяк, О. Дорош, С. Кохан, Г. Лоїк // Землевпорядний вісник. — 2013. — № 11. — С. 9-13.
9. Золовський А.П., Руденко Л.Г., Пархоменко Г.О., Разов В.П., Молочко А.М. Наукова картографічна школа спадкоємців професора А.С.Харченка // Картографія та вища школа: Зб. наук.праць./ Відп. ред. А.М.Молочко —К.:Вид-во Київського університету імені Тараса Шевченка, 1998. — Вип.2. — С. 159-161.
10. Історія Київського університету: монографія / І.В.Верб, О.В.Вербовий, Т.Ю.Горбань та ін. — К., 2014.
11. Історія університетської освіти: виникнення, становлення, розвиток. Збірник наукових праць молодих дослідників. Вип. 2. — Житомир, 2013.
12. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка: шляхами успіху / ред. кол.: В.Скопенко, О.Третяк, Л.Губерський та ін. — К., 2006.
13. Кругляк М.Е. Життя та побут студентства під російської України другої половини ХІХ - початку ХХ ст.: монографія. — Житомир, 2015.
14. Курляк І.Є. Загальний огляд історичного розвитку зарубіжної освіти (від стародавніх часів до ХХ століття): навч.-метод. посібник. — Львів, 2000.
15. Мартин, А. Зміст вищої освіти у галузі землеустрою: сучасний стан, проблеми та шляхи вирішення / А. Мартин, Й. Дорош, З. Флекей // Землевпорядний вісник. — 2009. — № 5. — С. 32-36.
16. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. — К., 1994.
17. Молочко А.М. Становлення вищої картографічної освіти України в стінах Київського університету імені Тараса Шевченка // Краєзнавство, географія, туризм. -1998. — березень №2(65). — С. 10.
18. Молочко А.М. Становлення та розвиток геодезичних та картографічних досліджень у Київському університеті імені Тараса Шевченка // Вісник геодезії та картографії, 1999. №2(13). - С. 50-58.
19. Молочко А.М. Становлення та розвиток картографічних досліджень у Київському університеті // Київський університет як осередок національної духовності, науки, культури: / Матер. наук.-теор. конф., присв. 165-річчю ун-ту (Природничі науки). — К.: ВЦ «Київський університет», 1999. — С. 158-163.
20. Молочко А.М., Шевченко В.О. Діяльність кафедри геодезії та картографії — однієї з найстаріших у Київському університеті імені Тараса Шевченка // Картографія та вища школа: Зб. наук. праць/ Відп. за вип. Е.Л.Бондаренко. —К.: Державна картографічна фабрика, 2003. — Вип.8. — С. 5-10.
21. Молочко А.М., Шевченко В.О., Гордєєв А.Ю. Морська картографія в Київському національному університеті // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії: Зб.наук.праць / Відп. за вип. О.О.Жемеров. — К.: Антекс, 2000. — Вип. І. — С. 153-154.
22. Молочко.А.М., Шевченко В.О. Київський університет Тараса Шевченка як осередок формування національної наукової картографічної школи // Картографія та вища школа: Зб. наук. праць. — К.: Вид-во ДНВП Укрморкартографія, 1999. — Вип.3. - С. 5-17.
23. Нариси з історії Університету святого Володимира //Колесник В.Ф., Казакевич ГМ., Могильний Л.П. та ін. — К., 2009.
24. Патриляк І.К. Нариси з історії Київського університету: навч. посібн. для студ. іст. фак.-ту / І.К.Патриляк, М.А.Боровик, О.В.Ляпіна. — К.; Ніжин, 2009.
25. Третяк А.М. Наукові проблеми розробки навчальних програм з землеустрою / А.М. Третяк, В.М. Кривов, А.В. Тарнапольський та ін. // Землевпорядкування. — 2001. — №3. — С. 67-80.
26. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти: монографія. — Тернопіль, 2012.

Інтернет джерела:

1. <http://utgk.org.ua/>
2. <http://www.univ.kiev.ua/ua/#geninf>
3. <https://geo.knu.ua/uk/>
4. <https://land.gov.ua/category/napriamy-diialnosti/topografo-heodezychna-i-kartografichna-diialnist/>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text>